

Gen. Pershing gre z ameriško armado v Evropo. Registracija za vojaške nabore se vrši 5. junija.

AMERIŠKA ARMADA V BELGIJO. DIKTATOR ZA ŽIVILA JE IMENOVAN.

1.000 do 40.000 mož odrine takoj na evropsko fronto. Pomorska pehota gre tudi. Wilson je izbral Rooseveltovo divizijo.

POL MILJONA MOŽ V ENEM LETU.

Washington, 21. maja. — V užih krogih izjavljajo, da bodo družene države imeli pol milijon vojakov na evropski fronti vedno mine eno leto. Vsakaga leta bo izbranih 500.000 mož v vojsko vojaško službo.

Washington, 21. maja. — Herbert C. Hoover je imenovan diktatorjem v nadzorstvu živil za vse družene države. Danes bo predstavljen v poslanski zbornici postavki vladino nadzorstvo živil in vseh neobhodnih potrebskih.

Washington, D. C. 20. maja. — Mornariški tajnik Daniels je včeraj razglasil, da pojde z ekspedicijo armado generala Pershinga tudi pol mornarske pehote od poveljništva Charles A. Doma. V tem polku, ki šteje okrog 300 mož, so stari veterani, ki so bili na otokih Haiti, Santo Domingo in Kuba. Razen teh čet odstavek z generalom Pershingom tudi več prostovoljnih polkov ženjiv, ki štejejo okrog 12.000 mož. Tega sledi, da bo prva ameriška armada na poti štela okrog 40.000 mož.

Predsednik Wilson sicer še ni omenil, na kateri fronti se bodo vojili Američani, ali indirektno je omogočil, da bo ameriška armada avseli kon fronte v Belgiji, vendar bodo Angleži lahko porabili svoje čete kje drugje.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je izdal potrebne odstavek za prvo ekspedicijo na francosko.

Ekspedicija, ki odide na bojišče, bo sestala iz divizije regularne armade, ki šteje 28.000 mož, in pod poveljništvo generalnega majorja J. J. Pershinga, ki je bil poveljnik ameriških čet v Mesini.

Uprava je v ta namen izdala načini časniških buljetinov:

"Predsednik je določil, da od ekspedicije, približno ena divizija, pod poveljništvo generalnega majorja Pershinga v Francijo. General Pershing in štab odstavek pred četami onkrat oceana. Pripravljamo, da časniki ne ngrajo o mobilizaciji, o dnevu odhoda in o sestavi te čete, in da primaže le to, kar priobiči oficijeljni letin iz vojnega departmента."

Divizija, ki odide na francosko, je sestavljena iz regularnih vojakov. Utabori se bližu fronte v Franciji, kjer bodo najboljši počasi modernem bojevanju v zakonskih strških jarkih.

Uprava je s tem, da odpošilje divizijo na francosko, ugodila že francoske in britiske komisije, ki sta izrekli za vojaško pomoč Amerike.

Maršal Joffre je obvestil predstnika, da bi že ena ameriška divizija obrabila čete na bojišču, ki so nad dve leti v boju.

Vprašanje, na kakšen način transportirajo ameriške čete v Evropo, je ameriška vlada rešila skupno z allijanci.

Roosevelt ne pojde s prostostjo na francosko. Zanj se je cepljil John M. Parker iz New Jersey, bivši progresivni podpredsednik. Predsednik Wilson je v tej zadovoljil izdaj izvleček, v kateri vključno, pa vendar ne odločil, Rooseveltovo

Splošna registracija moških med 21 in 31 letom bo 5. junija. Dolžobe za odsotne in bolne osebe. Ena leto ječe, kdor se ne pokori.

REŠEVANJE ŽIVEŽNEGA PROBLEMA.

VELEKAPITALISTI SE JEZE.

Vprašanje živeža je zdaj najvažnejše vprašanje pred kongresom. Omejen izvoz v neutralne države. Živilska komisija.

REŠITI JE TREBA PROBLEM PREHRANITVE.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je izdal proklamacijo za registriranje 10.000.000 fantov in mož v starosti od 21 leta do vstopnega 30. leta. Registrirati se morajo vsi, ki so stari 21 let in niso še prekoradili 31. leta. Iz teh 10.000.000 fantov in mož jih bo mogoče vzetih k vojakom do dva milijona.

Seveda ne bo teh dva milijona mož in fantov potrjenih naenkrat k vojakom. Prvih 500.000 mož in fantov mogoče porabijo le za spoponitev regularne armade in milice.

Predsednik je izdal proklamacijo, ko je podpisal postavo, ki mu daje pravico poklicati k naboru fant in može v določeni starosti.

Registracija je določena za dne petega junija t. l. Registrirati se morajo vsaka moška oseba, ki je do petega junija tega leta postala stara 21 let in še ni dosegla do petega junija 31. leta.

Treba je jasno razumeti, da ni nobena oseba moškega spola v Združenih državah v določeni starosti izvzeta od registracije, če ni v zvezni vojaški ali mornariški službi, če ni član vojskih armad, mornarice, mornariškega araba, obrečne straže ali milice, ki je aktualno v zvezni službi. Begistracija se loči od izobraževalnega nabora. Najprvo je potrebuja registracija, da ji potem sledi izbiranje, ki so se dogovorili glede cen.

George A. Anderson, ki je bil od vlade imenovan, da preide na druge državne, ki pripravljajo, da doleti maksimalne cene in tako zmanjšajo spekulacijo z živili.

Uvede se preiskava proti prekupecem, ki so se dogovorili glede cen.

Kongresnik Britten iz Illinoisa je predložil kongresu, da prepoveduje nakup žita, ki so ga nakupili zaseprej in ki še ni bil oddan, in delajo pri nakupu žita v bodoče spoznamo z Združenimi državami.

Izdelali so tudi za kontrolo nad žitnim pridelkom. Treba je, da kongres podeli vladni moč za politično organizacijo, da razširuge svoj vpliv še v večji meri na vladno.

John Trix od American Injector kompanije se je jasnil, da je v kongres 350 kongresnikov, ki ne slušajo velekapitalitu. Dejal je, da bi bili podjetniki ki so politično organizirani, bi ne sedelo teh 350 kongresnikov v kongresu, ki ne bo nečelo brez pogojno vkloniti željam velekapitalista.

Iz razprave in izjav nadaljnjih

govornikov je spoznati, da hočejo velekapitalisti dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Washington, D. C. — Vojni de-

partment hiti z delom, da bo vse milice v kratkem mobilizovana, ki tvori z regularno armado prvo vojno armado.

Sliko se glasovi, da bodo vse milice enote mobilizirane do petega avgusta in v enem mesecu ali šestih tednih bodo tako izvezbane, da so sposobne za zadnje voje za fronto.

Regularni polki se gibljejo že proti severju, da se spopolnijo na polno vojno moč.

Ko bo milica mobilizirana, preneha biti milica in postane del armade Združenih držav.

Državne oblasti so dobile nalog, da spopolnijo milice polke in milice enote na vojno moč, da bo milica štela 349.954 mož in 9.847 oficirjev.

Večina vežbalnih taborov bo na jugu.

Prve čete bodo razdeljene v sedem divizij regularnih vojakov in 26 milicevih divizij, kasneje pa pride še 16 divizij, ki bodo sestavljene iz vojakov, ki bodo vzeti po novem obveznem zakonu.

PREISKAVA RADI EKSPLOZIJE V HARTINSU JE PRIČELA.

Trinidad, Colio. — Thomas Brady, mirlski oglednik za okraj Las Animas, je pričel s preiskavo o vzrokih za eksplozijo v rudniku Hastings, štev. 2.

Mirlski oglednik je povabil 145

četrti do desete vzroke, ki so povzročili strašno tragedijo.

Ali bodo pravi krivelj kaznovani?

Nabirajte narodnike za dnevnik "Prosveta"!

AVSTRIJCI SO OSTAVILI GORO KUK.

NOVA RUSIJA ZA SPLOŠEN MIR.

Organizirani velepodjetniki niso zadovoljni s sedanjim kongresom. Imajo samo 90 hlapcev v narodni abornici.

GOSPODJE BODO ŠE BOLJ NEZADOVOLJNI!

New York, N. Y. — Podjetniki organizirani v National Association of Manufacturers, obdržavajo konvencijo, da se pogovore o svojih interesih.

Pri razpravah je prišlo na dan, da gospodje niso zadovoljni s dejstvom, da je med 440 kongresnimi 90 kongresnikov, ki zvesto, ustanovljen in brez ugovora zastopajo interese velekapitala. Senata niso imenovali pri razpravah.

George D. Iversen iz Baltimora in podpredsednik godišnjake organizacije, je dejal, da je ameriško ljudstvo lahko odvisno od kongresa v tako težki urki kot sedaj, da vedno storii nekaj napadev. Tako je bil Kehor, zastopnik Washingtonske zbornice, na nogah, in je zahteval, da se Iverson vzame besedo. Iverson je na to pojasnil, da hoče te podjetnike opozoriti na politiko v Kehoru, da je s pojasnilom zadovoljen. Nato je Iverson priporočal, da morajo biti podjetniki tudi politično organizirani, da razširuge svoj vpliv še v večji meri na temeljne točke.

George D. Iversen iz Baltimora in podpredsednik godišnjake organizacije, je dejal, da je ame-

riško ljudstvo lahko odvisno od kongresa v tako težki urki kot sedaj, da vedno storii nekaj napadev. Tako je bil Kehor, zastopnik Washingtonske zbornice, na nogah, in je zahteval, da se Iverson vzame besedo. Iverson je na to pojasnil, da hoče te podjetnike opozoriti na politiko v Kehoru, da je s pojasnilom zadovoljen. Nato je Iverson priporočal, da morajo biti podjetniki tudi politično organizirani, da razširuge svoj vpliv še v večji meri na temeljne točke.

Nato izjavlja vlada, da je v sporazumu vsega ljudstva odklonila vsako misel na separaten mir in da njen cilj je splošen mir, ki ne sme prinesi tujega gospodarstva nad narodi, polasti in njihovih posesti, ne nasilne usurpacije tujih teritorijev — torej mir brez aneksije in odškodnin, ki ima sloveni na principu, da vsak narod sam odloča o svojih zadevah.

Vlada upa, da bo padec carističnega režima v Rusiji in učvrstitev demokratičnih načel njene notranjosti in zunanjega programma porobil v zavezniških demokratičnih državah nova aspiracija za vesoljni mir in bratstvo narodov. Valedi tega bo ruska vlada v kratkem poskušala doseči sporazum z zavezniški na podlagi svoje deklaracije z dne 9. aprila t. l.

Ker je vlada prepričana, da bo poraz Rusije in zaveznikov v tej

vojni zavlekel ali morda onemogočil splošen mir na izrečeni podlagi, ne bo ruska revolucionarna armada trplila, da bi nemške čete učnile zapadne zavezniške in se potem vrstile z vso silo svojega orodja na Rusijo. Najvažnejša naloga ruske vlade je torej, da vspomoli militarično silo ruske armade za ofenzivo in defenzivo. Dalje bo vladu vse eneržijo nastopila proti gospodarski disorganizaciji države s tem, da bo vpeljala sistematično državno kontrolo nad prodejijo, prometom, izmenjanjem in razdelitvijo produkta, in v potrebnih slučajih tudi nadzorstvo nad organiziranjem prodejije. Naredbe v začetku delavstva bodo vključene v najkrajšem času. Vlada bo storila vse potrebne korake za čim največje prodejje kmetskih pridelkov; vprašanje zemljišč, ki jih dobesedel, je prepričeno ustavodajni skupščini. V svrhu osnovanja finančnega sistema na demokratični podlagi bo vladu povlačila direktni davek na imetja bogatih slojev, na vojni profit itd.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

Gospodje so nezadovoljni s sedanjim kongresnikom. Potrebujejo najprej načelno dobiti podabsolutno kontrolo ves kongres, da v kongresu ne sedi en sam kongresnik, ki ne podpiše do zadnje pike programa velekapitalistov.

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$8 na leto, \$1.50 za pol leta in 75¢ za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$8 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4636.

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-17) poleg valgega imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevnem poteka naročnina. Ponovite jo pravzaprav, da so vam ne ustvari list.

Konec patentiranega junaštva.

Wilson je črtal iz vojaškega zakona točko, katero so bili po vsi sili vrnili v kongres Rooseveltovi oboževalci z namenom, da pošljejo Teddya iskat novih vencev "junaštva" na Francosko. Predsednik pa ne mara riskirati ameriških čet pod generalstvom heroja Roosevelta in zato ga je gentlemansko, toda odločno izključil iz generalštava. Bravo, Wilson!

Notoričen in gobezdavi Roosevelt hoče po vsi sili biti za generala. On menda misli, da je še vedno vojna na Kubi, kjer je opravljal notorično službo "divjega jezdeca". Teddy lahko vstopi v armado kot prostak kadar koli hoče — ampak on, slavni Teddy, hoče biti nekaj več. Razviti s svojim patentiranim junaštvom iz Kube, Roosevelt menda misli, da bodo Nemci obležali kakor "zapanani", če se on pokaže na konju režečih ust in z rdečo ruto okrog vrata na Hindenburgovi liniji. In potem bi se vrnili kot veliki heroj, okinčan z venci zmagovalca in Amerika bi ga ponovno takoj izvolila za predsednika.

Ameriške armade potrebujejo voditeljev, ki se razumejo na moderno vojskovanje, kakršno je danes. Junaki iz starih časov in patentirani heroji na sivih konjih naj gredo pa lepo spati!

Japonci v Evropi.

Telegrami naznajajo, da so prispele japonske bojne ladje v Sredozemsko morje in se izkrcale japonske čete na francoskih tleh. Japonska je zaveznička entente in zato ni nič čudnega, če se japonska vojska vdeleži kampanje tam, kjer se bodo vršile odločilne bitke. Saj so že lani in predlanskim poročali, da pošlje Japonska svojo armado v Rusijo, Mezopotamijo in celo na Balkan. Torej ni to nič novega.

Z druge strani je pa ta dogodek lahko važnega pomena. Kar se tiče političnih razmer na Japonskem, bi mogoče lahko delal vso čast kajzerju in despotom v Avstriji. Japonska vlada je skrajno avtokratična in tiranska. Zato je pa dobro, da se japonski vojaki malo pomešajo med Francoze in se nalezejo demokratičnega duha, ki jim ima vsekakor koristiti, ko se vrnejo domov, v deželo izhajajočega solnca. Še bolj pametno bi bilo, da pošlje mikado kakih miljon japonskih vojakov v Rusijo, čeprav demokratična Rusija potrebuje bolj municije in topov, kakor pa vojaštva. Miljon Japoncev v Rusiji bi pomenilo v šestih mesecih najmanj osemstotisoč, če ne ves miljon, revolucionarjev, ki bi gotovo podkurnili mikadu pod petami, ko se vrnejo na Japonsko. Mikado ne bo storil tega in vsakdo, ki nekaj zna, ve, zakaj ne.

Prvi javni časopis.

V Washingtonu je začel izhajati dnevnik "Official Bulletin", na katerem je tiskano pod zaglavljem: "Published daily by order of the president" itd. To se pravi, da list izdaja vlada pod direktivo predsednika.

To je prvi časopis v Združenih državah, ki ga izdaja vlada in ki torej ni odvisen od privatnih interesov ali od skupine ljudi. List ne zavisi od trgovinskih tvrdk, ker je brez oglasov in to je prvi korak do neodvisnosti in svobode časopisa. Nešteti listi v privatnih rokah, ki so v službi kapitalizma, bi ne mogli nikdar eksistirati, če bi ne imeli velikih dohodkov za oglase. Sto in stokrat je bilo že dokazano, da so oglasi velikih bizniških tvrdk indirektna podkupnina in da je vpliven list takoj bojkotiran od velikih oglaševalcev, ako piše drugače, kot pa žele kaptalistični interesi.

Prvi vladni dnevnik je torej v tem smislu velik korak naprej, kajti ultimatično vodi v bližnjo dobo, ko bo časopis ljudska lastnina in pod kontrolo ljudstva. Tako bo časopis v splošnem res služilo kot vir zanesljivih informacij in izobrazbe, ker bo prosto vsakega vpliva od

strani oglašajočih denarnih interesov in zasebnih pustolovščin.

"Official Bulletin" vsebuje le uradne informacije, tikojoče se vojne. To je dokaz, da vlada ne zaupa privavnim časnikarskim agenturam, temveč sama tiska te reči. Drugo znamenje prihajajočega preobrata. Počasi toda sigurno jadra Amerika z ostalim svetom vred v boljšo bodočnost.

"V propast obsojena" Rusija.

Dnevna glasila zasebnih interesov — in za njimi čaplajo tudi nekateri slovenski šmoki — pišejo z veliko navdušenostjo "razpadu, propasti, kaosu, anarhiji" in vragvedi o čem ne vse v Rusiji.

Le brez skribi, šmoki! V Rusiji ne bo propada, kaosa, anarhije ne krvavih umorov, ki bi pokopali novorojeno demokracijo. Proletariat je tamkaj na delu v trezni in inteligentni zavesti in ne bo dopustil, da bi sadovi zmagovalne revolucije zleteli v žrelo brezvladja in končno v goltanec starega carizma. Od carizma je lahko še ostalo nekaj živih členčkov, kakor od kuščarja, kadar mu odleti rep, ali ne verjamemo, da bi iz odbitega repa še kdaj zrasla glava prešnjega carizma.

Res je, da je resigniralo nekaj ministrov in med njimi Miljukov, ali to se je zgodilo le zato, ker so delaveci in vojaki spoznali, da ti možje ne opravljajo služb, za katere so prikladni. Ruski proletarci so mnenja, da profesor Miljukov bolj koristi Rusiji, ako nadzoruje javni pouk, in vsled tega so postavili na njegovo mesto v zunanjem ministrstvu Tereštenka, ki je bližje socialistom in bolj poznana težnje delavstva. Sprememba v ruskem kabinetu ni pravzaprav prinesla nobene koalicije ali kompromisa med zastopniki delavskega vojaškega sveta in "buržoazno" vladavo, kakor so javljali telegrami, pač pa je razvojni rezultat revolucije.

V Rusiji ne bo anarhije — niti separatnega miru. Kar ima slediti, je le socialna revolucija, katera je po razvojnih zakonih neizogibna. Mi se za Rusijo prav nič ne bojimo. Vladajočega razreda, ki je tam bil, ni več. Revolucionarni proletariat je pa že v začetku preobrata pokazal, da mu je zaupati.

DOPISI.

Is države Ohio. — Približala se je krašna pomlad, katero smo tako težko pričakovali, kot martinci na skali, da bi se ogrel. In vsak pečnar je tudi že komaj čakal, da bi šel nabirat lepe evertke po deželi, ali pa bi se vse del pod lepo zeleno drevo in uživel zdrav, čist in svež zrak. Doseđaj je pa izgledalo, da bo zima trajala letos samo 13 mesecev.

V vsej naselbinskih, kjer sem bil, povsod se kaže napredek in zanimalje za socializem in socialistično stranko. Vedno bolj izpoznavajo, da je treba začeti odložen boj proti kapitalizmu, da se izboljša delavski položaj. Vsi se zanimalo za delavske liste in iz njih izprevidijo, kateri je pravi cilj do zmage. Seveda je še veliko takih, kateri raje pogledajo v kozares, kot pa v časopis. In ako pride do pogovora, pa ne razumejo o celi tvari, nič. Ako se začnemo pogovarjati o združenju vseh delavcev pa pravijo, da je to nemogoče, ker skoraj vsak delavec spada k drugi stranki. Toda poglejmo kapitaliste, tudi ti spadajo k različnim strankam, toda v boju proti delavcem so se vsi združili brez ozira na stranke. Tako se moramo tudi mi delaveci vsi združiti, vsi brez razlike na stranke in prepričanja. Ne smemo gledati na razne malenkosti, ampak složni moramo biti v boju za naš obstanek. Ko bi kapitalisti ne bili tako složni, bi jim ne leteli milijoni tako skupaj. Za delavce jim je prokletje malo manj, ali poškodbe umrjejo. Pravijo, češ, kaj nam manj, ako ta ne more, bo pa drugi. Vse drugače je pa, ako kajne, kjer rabijo konje ali pa mule, ubije ali poškoduje konja ali pa mula, takoj pokličejo zdravnike. Ako pa delavec poškoduje, se še zmenijo ne.

Pred nedoljim časom sem bil v Barbertonu, O. Med tamošnjimi delaveci je le premalo zanimanja za delavski stranko in le preveč radi poslušajo njihovega "dušnega" pastirja, katerega imajo zelo radi. Hvalijo ga vse, ženske in dekle, ne vem, ali je tako lep, ali kaj je vroč. Jaz ga ne morem hvaliti, kot ne bom nikdar hvalil vojaka. Nabirajo še vedno za cerkev, katero hočejo menda novo postaviti. Vprašam vas, dragi rojaci, kaj vam bo koristila nova cerkev?

Vsa imate še staro, katera je dovolj velika in tudi še dobra. Od ne boste imeli nobene koristi, ampak večna plačevanja. Plačevali boste vedno in ne bo nikdar

plačana. Še lastninske pravice ne boste imeli, ampak škof. Darujete za "Slovenski Dom". Ta vam bo desetkrat več koristil, kot pa cerkev, in bo tudi vaša last. Kaj imamo od molitve, vidimo v Evropi. Tam so vedno molili in kaj imajo sedaj?

Ne vem, zakaj da se še nekateri znajdejo, da hvalijo Avstrijo. Ne razumem, da morejo biti tako zasepljeni, ko vendar sami izprevidijo, kakšne delavske razmere vladajo tam in kakšne tukaj. Seveda tukaj ni vse dobro, toda kdo je kaj? Tukaj ima vsak državljan pravico odločevati, kakšne zastopništve hoče imeti. Ali pa je bilo v Avstriji tako? Ali je tam imel pravico delavce voliti svoje zastopništve v postavodajne zbrane? Ali je tam veljal glas delavca toliko, kot pa kapitalista? Tukaj pa glas delavenčev ravnih toliko velja kot največjega prudnika v državi in največjega kapitalista. Seveda, ko bi človek vse verjel, kar pišejo nekateri listi, ki se začetek v državi, kjer se kaže napredek in zanimalje za socializem in socialistično stranko. Vedno bolj izpoznavajo, da je treba začeti odložen boj proti kapitalizmu, da se izboljša delavski položaj. Vsi se zanimalo za delavske liste in iz njih izprevidijo, kateri je pravi cilj do zmage. Seveda je še veliko takih, kjer raje pogledajo v kozares, kot pa v časopis. In ako pride do pogovora, pa ne razumejo o celi tvari, nič. Ako se začnemo pogovarjati o združenju vseh delavcev pa pravijo, da je to nemogoče, ker skoraj vsak delavec spada k drugi stranki. Toda poglejmo kapitaliste, tudi ti spadajo k različnim strankam, toda v boju proti delavcem so se vsi združili brez ozira na stranke. Tako se moramo tudi mi delaveci vsi združiti, vsi brez razlike na stranke in prepričanja. Ne smemo gledati na razne malenkosti, ampak složni moramo biti v boju za naš obstanek. Ko bi kapitalisti ne bili tako složni, bi jim ne leteli milijoni tako skupaj. Za delavce jim je prokletje malo manj, ali poškodbe umrjejo. Pravijo, češ, kaj nam manj, ako ta ne more, bo pa drugi. Vse drugače je pa, ako kajne, kjer rabijo konje ali pa mule, ubije ali poškoduje konja ali pa mula, takoj pokličejo zdravnike. Ako pa delavec poškoduje, se še zmenijo ne.

Delavci, združujte se in berite prave delavske časopise in knjige in sponzali boste delavski položaj, sprevideli boste, komu morebiti biti pokorni. Otresite se onesnaženi prepričanja, katerega so vam večili v cerkvi razni duhovni, kateri so v zvezi s kapitalisti, da morebiti biti poslušni svojim gospodarjem in jih vhgati, sicer se boste pregreli proti božjim in cerkevem postavam. — Zdržite se in delujte skupno proti našemu največjemu sovražniku — kapitalizmu in vsem njihovim začetkom. Kajti le v slogu je moč in zdržanju bodete vse dosegli, česar nikdar ne boste, ako bo vsak vlekel na drugo stran. Pustimo vse drugo na strani in delujmo le za delavski stranko. Pustimo cerkev od katerih imamo deserkrat več izgube kot pa dobščka. Kdor ima dobšček in kdor je hoče imeti, naj pa zida.

Delavci, organizirajte se politično in strokovno in ne poslušajte raznih nadzornjakov, ki bi radi vplivali, da bi bili še vedno pokorni. Delavci, organizirajte se politično in strokovno in ne poslušajte raznih nadzornjakov, ki bi radi vplivali, da bi bili še vedno pokorni.

onim, kateri vas izrabljajo in ki vas strašijo z hudičem, katerega pa še ni videl nikne.

Pozdrav vsem zavednim delavcem, Prosveti pa veliko naročnikov.

A. F.

Milwaukee, Wis. — Naznanjam vsem prijateljem in znancem, da mi je nemila smrť po dolgi in mučni bolezni ngrabila sinčka in preizpubljeno hčerko.

Bolehal sta od 16. marca do 12. majnika. — Najlepše se zahvaljujem vsem, kateri so me tolazili v tem času, posebno pa še Frank Sedmaku, Mike Aravsu, Frank Matjažu in Blaž Hrenu za krasne nagrobne vence.

Opozarjam vse rojake, kateri imajo otroke, zavarujte jih pri podpornih društvih, posebno pa pri SNPJ, ker ta je najboljša podpora organizacija, da ne boste praznega roka, kakor sem jaz, ker sem vedno odlatal in se izgovarjal, saj je še čas. Nikar ne odlajte, bolje danes kot jutri.

Zaljuboči ostali: Joe in Frances Stropnick, stariši, Joe, brat.

Op. ured. — Za sabotno številko smo prepozno prejeli.

Clinton, Ind. — Žensko podporo društvo "Studentek pod Skalo" št. 213, SNPJ, priredi 26. maja t. 1 svojo veliko veselico, na katero najljubljene vabimo vse slovenske društva in vse posamezne rojake iz bližnje okolice, da se veselijo v največjem številu udeleženje. — Program te veselice je že bogat in vsakovrstne zabave v izobilju, kakor so javljali telegrafi.

Clinton, Ind. — Žensko podporo društvo "Studentek pod skalo" pa boste skrbeli za žejna grla z raznim svežim požirkom. — Svirala bo izvrstna godba. Zvezčer točno ob polu osmi uri se prične dramatična igra, edenjakna "Strahovi", katera se vrši v starem grajskem poslopju. V igri so tri ženske vloge. Vstopnina za moške 25c, dame v spretnosti so vstopnine prosti, brez spremstva plačajo 10c vstopnine, otroci nad 6 let 5c. Po igri so dame in otroci prosti. Veselica se začne ob 6. uri srečer in se vrši v dvorani Ch. Moskovica, nasproti Chiš Passavento, 7. ulica, severna stran. — Ker bo vsakovrstne zabave v izobilju, so najljubljene povabljenja: vse, sosedi, naši druzštva in vse rojake in rojakinje, da se vdeleže te veselice v največjem številu. Razvedrila je vsak državljan pravico potrebiti in upamo, da ne bo nikomur žal, kdor se vdeleže te veselice. Torej, ne zamudite te prilike. — V nadi, da nas obilno posvetite, se vam že naprej prijetno zahvaljujemo in klicemo: Na veselo svidenje!

Veselični odbor.
21.-23.-24.

Thomas, W. Va. — Društvo "Domovina" št. 29, SNPJ, priredi 28. maja t. 1 plesno veselico pod vodstvom razvijanja društvene zavarte v C. Milkinsonovi dvorani v Thomasu, W. V. — Teni potom najljubljene vabimo vse slovenska društva in vse posamezne rojake in rojakinje, da se te veselice udeležite v največjem številu. Ob priliku smo vam tudi mi na razpolago v povrnitev. — Vstopnina je za moške 50c, dame so vstopnine prosti. — Opozarja se vse člane tega društva, da se polnočtevilo udeleži te slavnosti. V nasprotnem slučaju je odmerjena kazen \$2.00 v društveno blagajno. — Za dobro posrežbo in izvrstno godbo bo skrbel veselični odbor. — Začetek veselice točno ob dveh popoldne.

Odbor.

z evropskega
vojšča.

(Nadleževanje je prva stran)

Razno iz inozemstva.

RUBRIKA OFICIJSKOGO ODKLANA SEPARATEN MIR.

(Nadleževanje je prva stran)

Itegrat, Nekrasov, železnice; Manuilov, šolstvo.

Razen teh sta izvoljena profesor Grimm za zadeve v zvezi z ustanovljeno skupino in knez Šakovski v ministerstvo za javno poslovje. Miljkov je odklonil ponudbo ministra za šole.

Vojni ministr Kerenskij je včeraj ukazal, da se imajo vrniti vsi deserterji k svojim polkom do 28. maja. Kdor se ne pokori naredbam, bo ostro kaznovan. Kerenskij je tudi izjavil na zboru mužičkov, da bo uvedel v armadi in mornarici želesno disciplino. Mužički so pozdravili njegovo izjavo z navdušnim aplavzom.

Ruski begunci odklonili pojedino.

Stockholm, Švedska, 20. maja. — Danski in švedski socialisti, ki so zbrani tukaj v mirovni konferenci, so povabilo večjo skupino ruskih beguncev, ki se vračajo iz Svecice v Rusijo, na banket. Proganci, med katerimi so večinoma revolucionarni socialisti, so pa odklonili vabilo, izjavljajoči, da nečo imeti ničesar skupnega s konferenco socialistov, ki steme po separativno skodo. Nemška submarička je zadela angleško križarko.

ruševalec, nakar je avstrijsko brodovje pobegnilo. Gonja se je vrnila do Boke Kotorske, kjer so prišle Avstrije in na pomoč večje bojne ladje in nato se je zavezniško brodovje vrnilo. Med potjo je angleška križarka "Dartmouth", na kateri je povejval italijanski admiral, v družbi druge križarke in enega razruševalca, izstrelila okrog 600 strelov v boju s tremi avstrijskimi križarkami.

Dunaj v London, 20. maja. — Uradno javljajo, da je flota avstrijskih križarjev in uspešen boju potopila tri trgovske parnike in dvajset oboroženih patruljnih ladij v Otrantski ožini. 72 angleških pomorsčakov je bilo ujetih. Nazajgrede je bilo več spopadov z angleškimi, francoskimi in italijanskimi ladjami, ki so doble precej poškodb; dva razruševalca sta bila v plamenu. Nača enota se je vrnila z majhnimi izgubami in materialno škodo. Nemška submarička je zadela angleško križarko.

Transportni parnik potopljen; 140 izgubljenih.

London, 20. maja. — Admiralitetna poroča, da je sovražna submarička 15. aprila torpedirala transportni parnik "Cameronia" na Sredozemskem morju. Parnik je bil napolnjen s četami in 140 mož je utonilo. Drugi so se rešili.

Nemci vplenili 25,000 ženak.

New York, N. J. — James W. Gerard, bivši poslanik v Berlinu, je rekel na tukajšnjem shodu, da so Nemci s silo odveldli 25,000 žen in na deklet iz francoskega teritorija v Nemčijo. Še le na protest Wilsona, papeža in španskega kralja je nemška vlada postala ženske domov. To je bilo lansko leto.

Štorm Amerike.

PREISKAVA V GLAVNEM STANU SOCIALISTIČNE STRANKE.

Chicago, Ill. — Detektivi iz urada Claubagh, zveznega šefja v Chicagu, so preizkusili glavni stan socialistične stranke. Zvezni agentje so odnesli s sabo razne tiskovine, da jih predložijo biroju za preiskavo.

STARA LOPOVSKA ZANKA.

St. Louis, Mo. — Ko je Mike Athanasoff, trgovec s sadjem, potegnil na banki \$750, da kupi stojnicu s sadjem, se mu je pridružil neznanec, oblecen po najnovijem kroju. Povedal mu je, da ima \$6,000, ki jih je treba razdeliti med potrebnimi Grki v St. Louisu. Vprašal ga je, če pozna zaupnega Grka, ki bi izvršil to samarsko delo.

Athanasoff se mu je ponudil, da prevzame to delo, ker že od nekdaj rad pomaga siromakom. Neznanec mu je dejal, da mu prav rad izroči \$6,000, da jih razdeli med reweže, če mu da garancijo, da denar razdeli po nalogu. Athanasoff mu je iz sreca rad izročil \$750 kot poročstvo, na kar mu je neznanec izročil zavoj bankovcev in mu priporočil, naj jih nikar ne steje na ulici, ker je nevarno radi paraprov in je tudi nespodobno, če kdo steje denar na ulici.

Prepoved ugroža industrijo in obenem povzroča, da bo več tisoč ruderjev prisiljenih prenehati z delom.

Prepoved dokazuje še nekaj drugega in bolj važnega. S to prepovedjo so železniške družbe dolazile, da so privatne družbe nezmožne voditi železnice in da je skrajni čas, da država prevzame vsako železnicu, ki pride na dan s prepovedjo za prevažanje blaga.

KAZNJENCI KOT POLJEDELSKI DELAVCI.

Craig Point, Ind. — Tukajšnji šerif Barnes izjavlja, da lahko vse kaznjenci v okraju Lake, ki želijo delati na farmah, prestanejo kaznen kot farmerski delavci.

Z ZAJCI SO GA NAGNALI.

Brookfield, Mo. — V Linneusu, blizu Brookfielda, je postaja za nabiranje rekrutov za armado. Na hornemu oddelku je prideljen tudib prostak W. B. Thayer, ki služi v regularni armadi že skoraj petnajst let. Thayer je pridobil za armado v Linneusu mnogo rekrutov. Mečani niso bili naučeni radi tega, ampak so bili se naučiti ponovno.

Thayer ni nabral te rekrutov, ampak je posvetil tudi malo preveč pozornosti neki ženski v Linneusu. To je ujezilo mečane in poslali so k njemu deputacijo, ki sta jo vodila šerif in mestni maršal. Deputacija mu je izročila ultimatum, da mora v treh minutah zapustiti mesto.

Rim, 20. maja. — Italijanska admiraliteta javlja, da so avstrijske križarke 15. maja napadle flotilo majhnih transportov v Otrantski ožini. Ena italijanska torpedovka, parnik in ribiška ladje je bila potopljena. Na pomoč so takoj prihitele italijanske in angleške bojne ladje in dva francoska raz-

Kmalu za njim je izgnila iz mesta tudi žena, katera je prav rad in ujedno pozdravljala.

SEDEM OSEB RESENIH SMRTI V OGNJU.

. Ashland, Wis. — Vlačilna ladja je našla na jezeru Superior čoln, v katerem je bilo sedem oseb: dva moška, ena ženska in štirje otroci. Scott, ki je bil v čolnu, je izpovedal, da se je boril proti gozdnu požaru, dokler je le mogel, da reši svoj dom. Bežal je k jezeru, kjer se je sedel z drugim naseljnikom Olsonom. Pri jezeru sta naletela na žensko s štirimi otroci.

Zena je izpovedala, da se je njen mož odpeljal po cesti z avtomobilom, ki jo je ugrožal gozdni požar, da reši avtomobil.

Kapitan ladje pravi, da mu je bilo nemogoče izvršiti opazovanja med Grand Marais in Two Harbors, ker gost dim zakriva vsak razgled.

MORILEC DEKLETA SPOZNAN KRIVIM.

Kansas City, Kans. — Fred Bell, ki je bil pred porotniki radi umora devetletne dekleice Edna Dinsmore, je bil spoznan krivim umora prve vrste.

Bisnell je zvabil dekleico v zapisu hišo in ko jo je umoril, je zapalil hišo.

VODENE BUČE PO DVA DOLARJA KOS.

St. Louis, Mo. — Na trg je došlo prvi 40 vodenih buč iz Florida. Prodajali so jih po \$2 kos. Razume se, da jih niso kupili delaveci.

NIKOLA TESLA ODLIKOVAN.

New York, N. J. — Nikola Tesla, doma iz Dalmacije in po vsem svetu znan kot izumitelj električnih naprav, za katerega ni bilo kruha v črnozolti Avstriji, dasi je talent prve vrste, je bil odlikovan z Edisonovo kolajno, ki je večje odlikovanje kot vsi železni križci, zlate, srebrne in bronaste hrabrostne kolajne.

Ameriški inštitut elektrotehnikov se je izjavil, da je Nikola Tesla v letu 1916 največ priponomil, k razvoju elektrotehnik in za to mu v priznanje izročil Edisonovo kolajno.

STARA LOPOVSKA ZANKA.

St. Louis, Mo. — Ko je Mike Athanasoff, trgovec s sadjem, potegnil na banki \$750, da kupi stojnicu s sadjem, se mu je pridružil neznanec, oblecen po najnovijem kroju. Povedal mu je, da ima \$6,000, ki jih je treba razdeliti med potrebnimi Grki v St. Louisu. Vprašal ga je, če pozna zaupnega Grka, ki bi izvršil to samarsko delo.

Prepoved ugroža industrijo in obenem povzroča, da bo več tisoč ruderjev prisiljenih prenehati z delom.

Prepoved dokazuje še nekaj drugega in bolj važnega. S to prepovedjo so železniške družbe dolazile, da so privatne družbe nezmožne voditi železnice in da je skrajni čas, da država prevzame vsako železnicu, ki pride na dan s prepovedjo za prevažanje blaga.

KAZNJENCI KOT POLJEDELSKI DELAVCI.

Craig Point, Ind. — Tukajšnji šerif Barnes izjavlja, da lahko vse kaznjenci v okraju Lake, ki želijo delati na farmah, prestanejo kaznen kot farmerski delavci.

Z NAZNAKO.

Naš potovni zastopnik Frank Ahlin potuje sedaj v državi Ohio in se ravno sedaj nahaja v Clevelandu. On je pooblaščen pobirati naročnino od starih in novih naročnikov in tudi oglase in izdajati potrdila za vsef kar se tiče dnevnika "Prosveta". Toplo ga priporočamo vsem Slovenscem, da mu gredo na roko in se naroče na dnevnik "Prosveta".

Upravnštvo.

Gostilna na prodaj.

Proda se dobrodružna gostilna radi slabega zdravja v sredini slovenske naselbine v Milwaukee, Wis.

Ko je Thayer prišel do nekega cestnega vogala, ga je tam žaka druga deputacija, ki ga je sprejela z jajci. Thayer je pričel teči, za njim so pa drial hrabri in pogumni šparsi in metali za njim jaje.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila
1904.

Podpora Jednota

Incorp. 17. junija 1907
v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 So. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrč, box 290, La Salle, Ill.

I. Podpredsednik: J. Bratovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.

II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleve, Ill.

Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 21st St., Chicago, Ill.

NADZORNÍ ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Cannonsburg, Pa.

Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.

F. S. Taucher, 674 Ahay Ave., Rockspring, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.

Jože Radilek, 679 box, Smithon, Pa.

Rudolf Plešniček, 438 box, Bridgeville, Pa.

Jakob Miklavčič, L. Box 3, Wilcox, Pa.

M. Petrovich, 1096 E. 67 St., Cleveland, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavrtnik.

VRHOVNI EDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Cannonsburg, Pa.

ZADEVE PREPIRJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 - 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPREMI, rasprave, članki, nazivnica itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIKE STVARI, naročnina, oglaši, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marcev napiskite naslov, ko je tu naveden skozi želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Sejo glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

VSAK navdušen član za Slovensko Narodno Podporno Jednoto se naroča na "Prosveto".

POZOR ROJAKI!

Naznanjam rojakom, da sem odpril trgovino z mešanim blagom in se priporočam za celoten osvoj. — Vsakem bom hvaležno postre gel po kmerni ceni.

ANTON ZORNICK,
HERMINIE, PA.

ROBERT W. LAYER
ARCHITECT
118 N. La Salle St., Chicago,

ki je izdelal nač

ZORIN.

Spisal Josip Stritar.

(Medailjevna)

Jasno čujem vsako besedo, kakor nebeska roza kapljajo mi na hrepeneče srečo.

Pesem potihne. Silna moč me vleče do okna, od koder je donelo petje. Ko prideš do pod balkona, premaga me čut, in skoraj ne vedoč, kaj delam, začnen na pol glasno:

Kako bom sijal,

Ker sem silno žalostno!

Vrata balkonova se odpre; prikaže se ženska podoba v dolgi beli obleki, ozira se na vse strani. Jaz sem stal v senci skrit. Ko jo ugledam, ne morem si kaj, blize planem ter zavpijem: "Dela! kaj me ne poznaš? Glej, jaz sem, tvoj otročji prijatelj!" — "Ti si! O saj sem dejala, da te budem videla še enkrat!" In te besede so se glasile, kakor angeljsko petje, in njen obličje je sijalo v rajski radosti. Balkon je bil nizek, tako, da sem mogel, ko se je naslonila na rob, s svojo doseči njen roko. To je bila sladka govorica! Nemogoče mi je ponavljati njene besede; če poskusim, del se mi trde, okorne, tako, da niso njene besede. Kako bi pa mogel človek z debelimi, prstenimi barvami slike svetlo nebesko mavro!

Preživela sva še enkrat otročja leta, dan za dnevom. Kako se je spominjala najmanjše stvari, ki je bila meni že na pol ali čisto iz spomina; vsakega mesta, kjer sva sedela, vsake besede, katero sva govorila! V duhu sva bila daleč, daleč od tod, zamaknena v sveto deželo, v nedolžna otročja leta!

Glasno petelinovo petje naju siloma zdrami. Plašna pogledava okrog, vse svetlo! Proti jutru se je že žarilo nebo. Zadnji čas, da se ločiva, brez posmude! Kratko, težko slovo: "Z bogom! Zvečer!"

Neutegoma se odpeljem v mesto, zberem najpotrebnejše stvari, ter se poslovim za nekoliko dni. Poiskati si je bilo stanovanje bližu nje. Kadars je človek že v sreči, izide se mu vse po volji; načel sem tako, da si ne morem želeti prijetnejšega.

IX.

Oziraje se po dolini okrog, kam bi se najprej obrnil, da najdem pravljivo stanovanje, zagledam komaj za streljam od Delinovega gradu na pol v zelenji skrito, prijazno belo hišico z lesenim podstrešjem, v kakoršnih po navadi logarji graščinski stanujejo. Vabila me je takoj prijazno, da je nikakor ni moglo pustiti oko. Ko bi se dalto le kaj najti, to bi bilo pač kakor nalašč. Pa zakaj ne? Zdaj smo v sreči; vse je mogoče; poskusimo! Zupanja polem grem srčno na ravnost proti hiši. Pred hišo v lipovi senci najdem žensko, ki je imela ravno s perilom opraviti. Mogla je imeti kakih petdeset let, ali tudi več. Zdravni rudečec na okroglih licih pričala je, da se ženi ne godi slab, da si rada časi kaj dobrega privoči, o posebni, prilikli morebiti celo, kozarec dobrega vina

— to se ve da z vodo; in njen dobrovoljno oko je kazalo, da ima dobro srečo in da je z vsem svetom, kakor s sabo, zadovoljna. Pozdravam jo spodobno ter brez ovinkov na ravnost vprašam, ali bi ne mogel za nekoliko anesecev dobiti stanovanja v njeni takoj prijazni hiši? Pogleda me, kakor bi se nekako čudila mojemu vprašanju, ter odgovori, ne čisto brez nekega ponosa, ki ji je pa dobro pristojal, da ona nima navade, kakor sosedje, meščanom čez leto stanovanja dajati; biša ni velika, ravno prav nji in njeni herci. Začetek nihil dober; a ne dam se odpraviti tako z lahkem. Malo nadležnosti časi ne škodi. Pri ženskah je treba srčnosti in trdne volje. Morda se vendar kaj najde, prosim, in žena me mirno posluša, saj mi ni treba, Bog ve kaj; z vsakim kotom budem zadovoljen, morebiti pod streho; spim, če je treba, na senu, saj čem biti na kmetih; nisem razvajen in vse mi bode prav, samo da morem v tem lepem kraji ostati. Žena se pomislila. Bode, mislim. Čez nekaj hipov začne počasno, kakor bi stvar ne bila še po polnem določena. Pod streho bi bila pač izhieka, ali dolgo časa je že zapuščena, od kar je umrl moj edini sin v nji — ostala je vsa taka, kakor je bila ob njegovih smrti, in še zdaj bi mi bilo težko stopiti vanjo. Po pravici vam povem, da nimam rada, če kdo drug prebiva v nji; zdi se mi, kakor bi ne bilo prav. Tudi nimam potrebne priprave, in bojan se, da ne boste zadovoljni. — O, kar se tiče, brez skrb bi bude, ljuba mati, odgovorim ji z veseljem, ki ga nisem mogel po polnem zakriti. Prepričan sem, da budem tu srečen in zadovoljen, ter upam, da tudi vam ne budem prenadležen. Tako zgovornosti se ni mogla žena dalje ustavljal. Gre mi izbo kazat. Sam ne vem, zakaj, ali sreč mi je nemirno bilo v prsih, kaj je klijuč začikal v zarujaveli klijunavnicici. Prvi pogled po prijazni nizki sobici mi je dejal: Tu se bude prijetno prebivalo, — tu bi bil človek lahko srečen. Ko pogledam skozi okno, — o mili pogled! stoji tu pred mano, tako da bi ga skoraj z roko prijel — gradec in ravno proti meni obrnen me prijazno pozdravlja Delino okno. Lahko stojim posamezna peresa cvetje, ki stoeje v belih posodah na njem. Ali nisem dejal po pravici, da sem načel stanovanje tako, da si ne morem misliti lepšega?

Zdaj sem tu že do dobrega udomačen. Poznam že vso hišo in tudi — herer mater Vernier — tako namešči zovejo vse mojo novo gospodinjo, in tako ji pravim tudi jaz. Julijeta je visoke, krepke rasti, lepega obraza z velikimi črnimi očmi, malo boječa, kakor so po navadi kmetka dekleta, da povesi oko, če jo malo ostro pogleda, kar ji pa ravno nekako posebno lepo pristoji. Ene starosti je z Delo in njena velika prijateljica. Kolikor morati, sta skupaj, zdaj je ona v gradu, kjer ima mnogo opravkov, zdaj pride Dela k nji. Pokojni moči matere Vernier je bil logar pri Delinom očetu, in ta ima vlogo še zdaj v velikih člslih, česar si je žena, to kaže vse njen veselje, dobro v sesti. Z Delo govoriti in ravna skoraj kakor mati s svojim otrokom, in rada se pojaviti, kako je bila prijateljica s pokojno Delino materjo. Nekako o-

stro je gledala v začetku in nič ji ni bilo prav, da se Dela mahoma tako prijazno meni s tujim možem. Spoštljivo sicer, a resno je govorila z njo o tej tako nerazumljivi, tako nagli izprenembri. Ko ji pa Dela vse na tanko razdrobi, keda sem in kaj sem, kako je z mano preživelova svoja otročja leta, kako sva se rada imela in po kakem čudnem naključju sva se našla čez toliko časa, tedaj se ni mogla solz zdržati dobra žena, in vse to se je zdi posebna božja naredba. Brez skrbi je, saj pozna Delo in ve, da se ji ni treba zanjo batit; in tudi jaz sem se ji prikupil, kakor kaže. Pod svoje zavetje naju je vzela in po materino se veseli najine nedolžne sreče.

O dragi moj! Kako življenje živim! Če je bil res kedaj tisti vek, o katerem nam pojo pesniki, po katerem nam, v naši bedi in težavi, zbujujo silno, neutešeno hrepeneče — če je bil res kedaj, tak je moral biti. Pod našo streho, to smem reči, ne rodi se hudobna misel, tu ni sovražta in zavisti, tu je neznana strast in hudo poželjenje. O ko bi bil tak vesoljni svet!

Zjutraj, ko se nebo žari, zbudil me glasno petje ptičev, izpreletavajočih se po drevju pred hišo in po stari vinski trti ob zidu, ki s svojimi gostimi vejam in odrastki prepreza ves zid, najmlajša mladika pa celo k meni izili skozi okno. Sladek duh, s svetočnih grajskih gredic me objame, ko odprem okno mlademu dnevu. Krepko se mi žirijo prsi, ko diham hladni, vonjavi jutranji zrak, in nova moč, novo življenje se mi budi po vsem životu. Kaj pa še, ko se odpre nasprotno sosednje okence in se prikaže v njem angeljska glavica s čarobnim nasmeškom, ki bi risa ukrotiti, na žarečih ustnih, prijatelju sosedu v prijazno dobro jutro!

Kako mi preteče dan, sam ne vem; samo to vem, da je dep vsak in da minne prehitro! O kako si mogel biti tako oslepilen, ti sicer tako bistrosti pesnik, kaj te je motilo, da si pel: "Nič se teže ne strpi, nego vrsta lepih dni!" Lepi dnevi se menjajo vrste, jaz se jih nisem še naveličal. Zdaj se izprehajam po bližnjem gozdu, zdaj ležim v travi pod lipo s kako knjigo v roki — Goldsmithov "Vičkar" mi je zadnj najljubša dušna hrana, vmes Beangerrove pesmi, in več, kaj še? — resnična zgodovina "ingenijožnega viteza Don Quixotija". Vendam ne bremi mnogo, tako rekoč samo za počitek; saj dušne hrane mi zdaj ni treba iskatki po knjigah, naj bodo še tako lepe, še tako polne življenja! — Rad tudi kaj pomagam pri hiši, dasi moja pomoč ni mnogo vredna: časi je pač tudi nepotrebna, če ne celo nadležna.

Poglavitni del našega hišnega imenja sta dve kravi, lepi živali, ene starosti in velikosti enega plemena. Skrb zanji, ki sta veselje in ponos matev Vernier, izročena je zlasti Julijeti. Ne mogla bi imeti žival boljše oskrbnice, zato ji je pa tudi hvalična, rada jo ima, lepo se redi, in kar tudi ni zadnja stvar, obilo daje in dobrega mleka za grad in za dom. Pa nisem li krivčen, ker tako govorim? Res Julijeta lepo, zvesto skrbi za ljubo žival, ali kaj pa Delno blagodejno októ Blagoslov, sreča je doma, kamor posijoči milj žarki njegov! Dela je ohranila, kakor nepopatenko srečo, tako tudi svoje staro, gintljivo nagnenje do živali. Ne morem ti popisati, kako se mi v sladkih spominskih kreč topi, ko jo vidim z belim zastorom in pisano rito na glavi, kakor kinetsko dekle, z veselim liceom krečati se po tlevu. Zdaj pogledati to, zdaj ono žival ter jo povali, zdaj jima prinese kaj, kar ve, da radi jesti, in pogovarja se z njima, a žival jo gleda, kakor bi umela. — Kjer more, prevzame kako delo Julijeti, sramno da ima opraviti z živaljo. Včeraj vzame, ko je bilo čas, golido ter se napravi na mest. Jaz sem bil ravno prinesel klaje živini. Sedem na jashi ter gledam, kako ji gre v slast dle seno. Zdaj pride Dela s posodo, nasmehne se mi ter se pripravi na delo, ljubezljiva mlekarska Bila sva sama, vse tiko in mirno; čel se je samo prijetni šum, ki ga dela hrustajoča žival in pa dle se mleko, ki je izpod evtnih ročic v krepkih, glasnih curkih peneče brizgal v belo posodo. Čudno, nepopisno, kakor še nikdar, tako mi je bilo pri sreu. Buditi se in vstajati so mi jele — kako bi jim mogel braniti! — pregrešne želje, želje, katere se mi nikdar ne morejo izpolniti. Zdaj ne smem živeti z njo pod eno streho, nizko polhovno streho, na njeni strani živeti v tihem, nezlavnem a srečnem življenju! Kar ima lepega, blestečega in vabljivega svet, vse, vse bi pustil z veseljem, ne pogrešal bi ničesar. Srečna bi bila z mano tudi ona, in vendar — zakaj je to nemogoče? V tem trenotju se Dela obrne ter me črez ramo pogleda — o, eni sam pogled, ta a pogled mi je vse razodel, da v tistem trenotju je mislila ona, kar sem mislil jaz, da moje želje so njene želje! Najina pogleda se srečata; pogleda sta nama bila izdajalec. Deli se zaliže s solzami oko, meni skipi sreča, planem ven, zgrudim se na klop pod drevesom, in potok vročih solz, ki mi udere po liehi, da dušek prepolnemu sreču. Nisem ji mogel pred oči, ne bi mogel strpeti njenega pogleda. Obrnem se v gozd, hodim sem ter tja brez namena — ni mi dalo miru! Bolje mi je bilo, samo da sem se premikal. Nevedoma pride na vrh hriba, od koder je prost pogled na vse strani; proti severu vidi se neizmerno Pariško mesto, nad njim se vlačijo sive megle — neprijeten pogled! Na večernem nebu kopijoči se grozeci oblaki, in od daleč se že oglasa, če dalje močneje, če dalje bliže, gromovo hohnenje. Že je pokritega pol neba. Ravna sem do domov. Ko prideam na vrt, začne že padati prve kapljice. — Vse zapisušeno — samo Julijeta okna zapira. Čas je bilo, vzdigne se vihar, in siloma zatopljene vrtna vrata za mano. Julijeta se ozre proti meni ter me pozdravi. Pravim ji, da grem v svojo izbo, da me ne bode doli nočejti in da nisem ne potrebujem. Ko prideam gori, odprem okno. Črno vse nebo, na vrtu pred mano so se vili in do tal pripogibeli od viharja-drevesni-vrhovi nastajata je tema, v njenem oknu pred mano se je svetila luč. O blago bitje! Vihar pod nebom divja, pojno je v tvojem srcu! Oh, odpusti nesrečnemu tujevu, da ti je nemir zbudil v njem, naj se ti skoraj upokoji in izgine naj brez spomina, kar si vida danes, kar si danes čutila!

(Dalje prihodnjih.)

Spisal: Fran S. Tauchar.

Trije ženini.

Salo-igra v dveh dejanjih.

Osobe:

Hrust, kovački mojster in vdovec;
Milena, njegova hči;
Matilda, njegova sestra in gospodinja;
Jera, vse izvoha;
Debeluh, ženini;
Bradač, ženini;

Suhlin,
George, mlad klerk;
Policej.

Slika iz ameriškega malomestnega življenja.

Opis oseb.

Hrust je v prvem dejanju oblečen v kovački delavni obleki, v drugem dejanju pa v praznični s pokrivalom na glavi. Je star 50 let.

Milena, pametno in razsodno dekle. V prvem dejanju je oblečena v moderni deklinski obleki, v drugem dejanju pa kot gospa, ki ne da veliko na družabno življenje.

Matilda, stara 45 let, precej čmerna. V drugem dejanju obleče povrnik.

Jera, stara 40 let, vihavre govorice in burnega nastopanja. V drugem dejanju ima šklob na glavi.

Debeluh, star 38 let, precej debel in okoren, v ženski družbi zna tako priliznjeno govoriti. Obleko nosi lepo, da se nekaj razločuje od drugih.

Bradač, ošaben in zdražljiv gizdal, ima brado, ponočeno obliko, vede se kot pravi slepar in goljuf; star je 35 let. Tovariši imajo nekako spoznanje pred njim.

Suhlin, suha, dolga para, boječega nastopa; pri igranju je pa zelo živahen. Obliko ima navadno, kadi cigarete, star 35 let.

George, star 22 let, lep, inteligenten fant. V prvem dejanju ima slannik na glavi, v drugem pa šklob. V zadnjem prizoru ima tudi suknjo.

Policej, z velikimi brkami, grdogled in strogo. Ima uniformo ameriškega policeja, v roki sučke.

Prvo dejanje. Prvi prizor.

Vrt, v desnem kotu Hrustova hiša, v ospredju klop; na levi v ospredju miza in stoli. Ko se dvigne zagrinalo, sede pri mizi: Hrust, Debeluh, Bradač in Suhlin ter igrajo na karte, vse kadilo cigarete, oziroma tobak. Bradač deli.

Bradač: Še pet! — Vrag, naj vzame karte in vas! (pomakne pet igralnih dekrov na sredno mizo).

Hrust: Kaj praviš! Pet na drugo karto; to je skoraj preveč, vkljub temu pa še držim!

Debeluh: Če drugi držate bom pa še jaz, akravno imam najslabši papir.

Suhlin: Ali si jih dat pet! — Čakaj da pretejtem. Ti se jeko rad zmot!

Bradač: Kaj? Ali te žaludi moti ali kaj! — Kolikor rečem toliko dam, pa je.

Suhlin (šteje): Ena, dve, tri, štiri, pet; dobro, — je prav. Zmrzla me pa ni treba; vsak ima pravico, da preteje prej kot plača!

Hrust: (pomirjevalno): Kaj se krogate. — Saj vendar niste babi! — No, jaz stavim za dejet, (položi čeke na sredno mizo).

Suhlin: Ne vem, če bi, ali ne, (se praska za ušes).

Bradač: Kakor ti je všeč. — Najboljše pa je, da zgineš! (Pomenljivo pogleda po vseh).

Debeluh: Kaj? ... Ali imaš že par? — Če drugi plačujete, bom pa še jaz.

Hrust: Par ali ne par, to je moja stvar! Rečem le toliko, da če ga še nimam, ga pa še prav lahko dobim. (Medtem padajo karte).

Bradač: Zdaj sem pa jaz prvi. (Malo pomisli, preteče čeke in skrivnostno pogleduje po soigralcih.) Poženem za dvajset čekov na zadnjo kartu, (jih položi na sredno mizo).

Debeluh: Ti lucky bog! Ali imaš dva asa, a? ... Meni sicer gre na "strejt", hm, hm, hm.

— Dan vseeno; če pade, pade, — če ne, pa ne.

Suhlin: Meni pa "flop", vrag vedl, če bi padel ali ne? — To vem vnaprej: če držim mi bo dal en smrkav: "križ", če pa uidem, pa pade "srce." (Hm)

Bradač: Kdo bo držal